

О Т Ч Е Т

за дейността на Община Стара Загора през 2014 г. в изпълнение на Общински програми по околна среда

През 2014 год. Община Стара Загора е работила по базисна актуализирана Програма за опазване на околната среда, приета с Решение 340 / 22.01.2009 г. на Общински съвет Стара Загора, с период на действие до 2009 - 2015 г. и три съпътстващи програми, неразделна част от основната:

1. „Актуализирана програма за намаляване на нивата на замърсителите в атмосферния въздух и достигане на установените норми за вредни вещества в района на Стара Загора с период на действие 2011 - 2015 год.“, приета от Общински съвет Стара Загора, с Решение 1313/ 20.09.2011 г.

2. „Програма за намаляване на нивата на азотен диоксид и достигане на установените норми в района на община Стара Загора за периода 2013-2015 г.“, приета от Общински съвет Стара Загора с Решение № 831/25.07.2013 год.

3. „Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Стара Загора с период на действие 2011 -2020 год.“, приета с Решение 1141/ 29.04.2011 г.

Реализираните действия са в съответствие с приоритетите на Национална стратегия за околна среда 2009 - 2018 г., Общинския план за развитие за 2014 – 2020 год. и Областната стратегия за развитие на област Стара Загора за периода 2014 – 20120 год., съобразени са със специфичните проблеми на района и следват целите, заложи в програмите.

Решаването на възникналите екологични проблеми се основава на принципите за устойчиво развитие, предотвратяване на замърсяванията, последващо отстраняване на възникналите вреди, прозрачност в процеса на вземане на решения, съхраняване на биоразнообразието и приоритетните местообитания за идните поколения и търсене на отговорност от замърсяващите околната среда граждани, производители и потребители.

За реализиране на генералната стратегическа цел „Подобряване качеството на живот на населението в Общината чрез осигуряване на благоприятна околна среда и запазване природните дадености на региона на основата на устойчиво управление на околната среда“, през отчетния период са извършени действия в основните направления на специфичните цели:

Цел 1. Достигане на нормите за качество на атмосферния въздух в населените места.

За изпълнение на целта са извършвани следните дейности:

➤ Осъществява се непрекъснат мониторинг на качеството на атмосферния въздух чрез изградените на територията на Общината в рамките на НСЕМ измервателни станции - една АИС, ситуирана в градинката „Зеления клин”, един пункт за ръчно пробонабиране (до РИОСВ) и две системи ДОАС, разположени в с. Могила и с. Остра могила.

➤ От декември 2004 год. до настоящия момент се осигурява своевременна и коректна информация на населението за качеството на атмосферния въздух в Стара Загора и региона чрез публикуване на данните за основните показатели на КАВ от системата за мониторинг в реално време на интернет страницата на общината.

➤ От месец декември 2010 год. до настоящия момент по оперативен път от страна на РИОСВ се предоставя 48-часова предварителна информация от специализиран модул към действащата система за ранно предупреждение за възможни замърсявания с азотен диоксид на въздуха на град Стара Загора при неблагоприятни за разсейване на замърсителя метеорологични условия. Информацията за прогнозните нива на азотния диоксид дава възможност на Ръководството на Община Стара Загора съвместно с други компетентни институции да предприема адекватни мерки по ограничаване на замърсяването и предотвратяване на влиянието му върху човешкото здраве.

➤ Съвместно с компетентните органи от РИОСВ е осъществен контрол върху дейността на предприятия и инсталации, източници на емисии на територията на Общината. Извършвани са проверки по сигнали на граждани за нерегламентирани дейности.

➤ Извършва се непрекъснат контрол на режима на използване на Зелената зона за краткотрайно паркиране в централна градска част.

➤ Осъществява се контрол върху строителни и др. открити площадки, за снижаване нивата на прахови емисии.

➤ Осъществява се контрол върху дейностите по поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, при необходимост се изискват от фирмата изпълнител допълнителни мерки за миене и почистване на определени зони.

➤ Продължава изпълнението на мерките за намаляване на газови и прахови емисии при експлоатация на Общинско депо за ТБО в местността „Мандра баир” – осъществява се денонощна охрана; контрол на постъпващите за депониране отпадъци и ежедневно запръстване.

В Приложение 1 е представена детайлна информация за изпълнението на мерките за подобряване на КАВ, включени в плана за действие към Програмата за намаляване на нивата на замърсителите в атмосферния въздух и достигане на установените норми за

вредни вещества в района на Стара Загора с период на действие 2011 - 2015 год. и Програмата за намаляване на нивата на азотен диоксид и достигане на установените норми в района на община Стара Загора за периода 2013-2015 г.

Реализираните мерки през 2014 год. по плановете на действие към тези програми имат много добра резултатност спрямо показателя азотен диоксид – не е регистрирано нито едно превишение на средночасовата норма от 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, като най-високата средночасова концентрация, измерена от АИС „Зеления клин“ е 75,35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Средногодишната стойност на показателя за 2014 год. е 14,24 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и е по-ниска от средногодишната стойност на показателя, отчетена за 2013 год. от 16,26 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Тази стойност е далеч по-ниска от нормата за опазване на човешкото здраве. Съгласно индикаторите за оценка на изпълнението на Програмата по отношение на показателя азотен диоксид са постигнати очакваните резултати: Намаляване на емисиите; Намаляване на броя на превишенията на средночасовата норма; Поддържане на средногодишната концентрация под средногодишната норма; Намаляване на регистрираните най-високи средночасови концентрации.

Конкретните резултати по отношение на фините прахови частици ПМ10 през 2014 год. са както следва:

- Регистрирани превишения на средноденонощната норма - 67 на брой, при допустим брой превишения годишно – 35;
- Средногодишна концентрация – 41,94 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ при допустима средногодишна норма – 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
- Регистрирана най-висока 24-часова концентрация 119,26 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ при 118,10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ през 2013 год.

От представените данни е видно, че единственият проблем в качеството на атмосферния въздух на град Стара Загора е свързан с превишаване на допустимите норми по показателя фини прахови частици с размер 10 микрона. От извършената в програмата оценка на влиянието на различните групи източници на емисии на фини прахови частици върху формиране на средноденонощните стойности на показателя е установено, че най-голям дял има битовото отопление. Всички превишения на допустимите норми през 2014 год. са регистрирани през зимния период, което е потвърждение на резултатите от анализа. От всички предвидени в програмата мерки по изпълнение на генерална мярка „StZ_Dh Разработване на система от мероприятия, които доведат до снижаване на консумацията на дърва и въглища за горене от населението в ЦГЧ и жилищните комплекси” са изпълнени

само тези, които са в местен мащаб - от компетенциите на общината. Не са реализирани никакви регионални или национални мерки.

Както се вижда от резултатите, прилаганите местни мерки за намаляване нивата на ФПЧ10 не допринасят достатъчно за достигане на утвърдените норми в установените срокове и са недостатъчни за решаване на проблема, особено при атмосферни условия, които са неблагоприятни за разсейване на макар и понижените емисии на прахови частици.

Необходимо е да бъде извършен нов цялостен анализ на програмата за намаляване на нивата на фини прахови частици и достигане на установените норми в Община Стара Загора (вкл. определянето на приноса на отделните сектори/източници на замърсяване чрез моделна оценка при използване на актуални и коректни данни за източниците на емисии). На база извършените анализи и оценки да се включат нови, адекватни към местните условия мерки за подобряването на качеството на въздуха по отношение на фините прахови частици.

Резултатите от мониторинга на качеството на атмосферния въздух по отношение на специфичните замърсители фосген (COCl_2), хлор (Cl_2), хлороводород (HCl), циановодород (HCN) и киселинност (pH) на атмосферните валежи, измерени от ДООС с. Остра могила, през целия период на тяхното изследване показват значително по-ниско ниво от пределно допустимите норми на показателите.

Цел 2. Осигуряване на достатъчно по количество и качество вода за населението и икономиката на страната.

По този приоритет ролята на общинска администрация е свързана с осигуряване на средства от европейските фондове и управление на финансираните инфраструктурни проекти. Стопанисването и поддръжката на водопроводната и канализационна мрежа и съоръжения на територията на общината са основни ангажименти ВиК дружеството – оператор.

Цел 3. Опазване и подържане на богатото биологичното разнообразие

- Популяризиране на възможностите за развитие на екотуризъм в района на Сърнена Средна гора.
- Продължават дейностите по реализиране на лесоустройствения проект за общинския горски фонд.
- Упражнява се контрол при осъществяване на дейности по събиране на билки от общински и държавни терени.

➤ Осъществява се превантивен контрол чрез инструментите на процедурите по Специфична оценка, ОВОС и Екологична оценка по прилагане на европейската екологична мрежа „Натура 2000” на местно ниво.

Цел 4. Подобряване на управлението на отпадъците

➤ Основен приоритет в това направление е изпълнението на инвестиционен проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора“. През разглеждания отчетен период е извършено следното:

- * Издадено е разрешение за строеж на обект „Регионален център за управление на отпадъците – Стара Загора“ и са стартирани реалните строителните дейности;
- * Строителството на трите претоварни станции – Казанлък, Гурково и Гълъбово е в напреднал стадий;
- * Доставено е мобилното е технологично оборудване за Регионалната система;

➤ Резултатност от функционирането на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и др. рециклируеми отпадъци:

- * Към 31.12.2014 год. от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки бяха събрани и предадени за рециклиране 74 т. пластмасови опаковки; 109 т. хартиени опаковки и 50 т. стъклени. Общото количество отпадъци, предадени за рециклиране представлява 0,42 тегловни процента от битовите отпадъци, което е крайно недостатъчно за изпълнение на целите на общината по рециклиране, заложи в Закона за управление на отпадъците;
- * В сградата на Общинска администрация се поддържа системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и офис хартия в цветни кошчета, разположени на всеки етаж. През годината от служителите са събрани разделно и предадени за рециклиране 6 м³ отпадъци от пластмасови, хартиени опаковки и офис хартия.

Резултатите от функционирането на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и други отпадъчни материали са незадоволителни, въпреки че се наблюдава повишение на количествата събрани и годни за рециклиране отпадъци от цветните контейнери спрямо 2013 год. Причините основно са свързани с недостатъчната заинтересованост на гражданите от прилагане на разделното събиране, както и пренасочване към изкупвателни пунктове на вече събраните в цветните контейнери отпадъци. За подобряване на ефективността на системата за разделно събиране на отпадъци е необходимо

да се предприемат действия за мотивиране на населението да събира разделно отпадъците.

➤ Функционират въведените през 2010 год. системи за разделно събиране, транспортиране, временно съхраняване и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори и излезли от употреба моторни превозни средства на територията на общината. Дейностите се осъществяват въз основа на сключени договори с организациите по оползотворяване на масоворазпространени отпадъци.

За разделно събиране на негодни за употреба батерии са разположени контейнери в 166 точки от територията на общината. За удобство на гражданите съдовете са разположени в търговски обекти, обществени и административни сгради и учебни заведения в град Стара Загора и във всички кметства на общината. Извозването и обезвреждането на този отпадък е задължение, което се осъществява от „Елтехресурс“ АД.

Събирането и извозването на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) се извършва целогодишно от мобилни екипи на фирма „Сплавкомерс“ АД по дни и часове съобразно подадени заявки от страна на гражданите, притежатели на оборудването. Заявки за извозването на ИУЕЕО се приемат на e-mail: order@makmetal.eu или на телефони: **0887 77 19 73, 042646023**.

Излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) гражданите могат доброволно да предават за рециклиране след подадена заявка до оператора фирма „Сплавкомерс“ АД, при което ще получават съответстващо на стойността на автомобила заплащане. Изоставените върху държавни и общински терени стари автомобили след определена процедура по приканване за доброволно предаване, се извозват принудително до центъра за рециклиране без компенсиращо заплащане за притежателите им. Превантивната дейност на Община Стара Загора по предотвратяване на нерегламентираното изоставяне и отстраняване на вече изоставени върху общински и държавни имоти ИУМПС се осъществява от звено „Инспекторат“. През отчетния период от служителите на звеното са съставени 74 броя констативни протоколи, в резултат на които 37 от автомобилите са премахнати доброволно, 2 бр. автомобили са репатрирани принудително, а за останалите 35 автомобила процедурата по премахване не е приключена през отчетния период.

За информиране на гражданите се разпространяват флаери и публикуват съобщения на интернет страницата на общината и организациите. Проведена е среща с кметовете и кметски заместници на населени места от общината за предоставяне на информация за възможностите за ползване на предоставяните услуги. Организациите по оползотворяване провеждат и национални информационни кампании по съответните отпадъци.

Като резултат от дейността от територията на общината през 2014 год. бяха събрани и предадени за обезвреждане или оползотворяване следните количества опасни и масоворазпространени отпадъци:

- излязло от употреба електрическо и електронно оборудване – 544 тона от граждани, институции и офиси;
- излезли от употреба моторни превозни средства – 1506 бр. автомобили са предадени от гражданите по заявка или на място в базите;
- негодни за употреба батерии – 10 173 кг.

Недостатъчна е активността на гражданите при предаване на негодно за употреба електрическо и електронно оборудване. Необходими са повече усилия за информиране и мотивиране на обществеността за предоставената услуга.

➤ През 2014 год. по процедура, проведена по реда на Закона за обществените поръчки беше сключен Договор с ДЗЗД „КОНСОРЦИУМ ЕКОЛОГИЧЕН ЦЕНТЪР – СТАРА ЗАГОРА“ с предмет „Предоставяне на услуги по предварително третиране на смесени битови отпадъци, генерирани на територията на община Стара Загора, включващо сепариране и транспортиране на редуцираното количество битови отпадъци за депониране“. Съгласно условията на този договор изпълнителят се задължава да отсортира минимум 30% отпадъци за последващо оползотворяване спрямо входа от общото тегловно количество смесен битов отпадък за годишен период, доставен от община Стара Загора на собствена сепарираща инсталация. Изпълнението на заложените в договора условия ще допринесе за изпълнение на целите по рециклиране на Община Стара Загора и ще доведе до значително намаляване на количеството отпадъци за депониране, респ. намаляване на дължимите отчисления по чл. 60 и чл. 64 от Закона за управление на отпадъците. В края на отчетния период сепариращата инсталация беше изградена и предстои нейното въвеждане в редовна експлоатация.

➤ Поддържа се сертифицираната система за управление на околната среда съгласно ISO 14001 с обхват Административно, правно и информационно обслужване на граждани и юридически лица. Проведен е външен ресертификационен одит на системата и е получен потвърждаване и удължаване на срока на сертификата.

➤ По повод дати от природозащитния календар са проведени мероприятия и информационни кампании с целеви групи от населението за популяризиране екологичната политика на общината; за формиране на съзнание и интерес за икономии на природни ресурси; отговорно отношение към природата и привличане на заинтересованите страни в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на околната среда.

➤ Постъпленията от гражданите и фирмите от такса за битови отпадъци и получени средства от наложените санкции са използвани за осигуряване на съдове за съхраняване на битови отпадъци (БО); събиране, транспортиране и депониране на БО; подобряване на графика и честотата на сметосъбиране и сметоизвозване; почистване на уличните платна, площади, алеи, паркове и другите територии на общината, предназначени за обществено ползване. Изразходването на средствата за поддържане чистотата в Община Стара Загора се извършва съгласно одобрена от Общински съвет план - сметка.

➤ Упражнява се контрол върху неопасните производствени отпадъци чрез въведения разрешителен режим за депониране на общинското депо в местността „Мандра баир”. Издадени са 35 броя разрешителни. Поддържа се база данни за количествата отпадъци по видове и произход.

Цел 5. По-широко участие на обществеността в решаване на проблемите на околната среда.

➤ Чрез интернет страницата на общината на обществеността се предоставя актуална информация, свързана със състоянието на околната среда, предстоящи и проведени екологични събития и мероприятия.

➤ По повод дати от природозащитния календар са проведени мероприятия и информационни кампании с целеви групи от населението за популяризиране екологичната политика на общината; за формиране на съзнание и интерес за икономии на природни ресурси; отговорно отношение към природата и привличане на заинтересованите страни в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на околната среда.

➤ Предоставяни са административни услуги на гражданите, чрез издаване и съгласуване на документи в съответствие с разпоредбите на екологичното законодателство.

➤ Изготвяни са експертни становища и съдействие по конкретни проблеми, свързани с опазване на околната среда.

➤ Извършени са проверки и са предприети действия по сигнали и жалби на граждани, касаещи екологични проблеми.

Изводи:

В Програмите за опазване на околната среда, за намаляване на нивата на замърсителите в атмосферния въздух и управление на отпадъците са включени задачи и дейности, които са с краткосрочен и дългосрочен период на изпълнение.

Включените мерки са разнообразни и през разглеждания период по всички от тях,

които са компетенциите на общината са реализирани дейности.

По отношение на по-голяма част от компонентите на околната среда действащите програми предлагат възможности за решаване на екологичните проблеми и като резултат са отчетени подобрения, които ще допринесат за постигане на заложените стратегически цели.

Цялостният анализ показва, че през 2014 год. единственият проблем в качеството на атмосферния въздух на град Стара Загора е свързан с превишаване на допустимите норми по показателя фини прахови частици ПМ10.

От извършената в програмата оценка на влиянието на различните групи източници на емисии на фини прахови частици върху формиране на средноденонощните стойности на показателя е установено, че най-голям дял има битовото отопление. Всички превишения на допустимите норми през 2014 год. са регистрирани през зимния период, което е потвърждение на резултатите от анализа. От всички предвидени в програмата мерки по изпълнение на генерална мярка **„StZ_Dh Разработване на система от мероприятия, които до доведат до снижаване на консумацията на дърва и въглища за горене от населението в ЦГЧ и жилищните комплекси”** са изпълнени само тези, които са в местен мащаб - от компетенциите на общината. Не са реализирани никакви регионални или национални мерки.

Прилаганите местни мерки за намаляване нивата на ФПЧ10 не допринасят достатъчно за достигане на утвърдените норми в установените срокове и са недостатъчни за решаване на проблема, особено при атмосферни условия, които са неблагоприятни за разсейване на макар и понижените емисии на прахови частици.

Необходимо е да бъде извършен нов цялостен анализ на програмата за намаляване на нивата на фини прахови частици и достигане на установените норми в Община Стара Загора (вкл. определянето на приноса на отделните сектори/източници на замърсяване чрез моделна оценка при използване на актуални и коректни данни за източниците на емисии). На база извършените анализи и оценки да се включат нови, адекватни към местните условия мерки за подобряването на качеството на въздуха по отношение на фините прахови частици.